సైన్స్, సారస్వతాల కలబోత

అప్పాజోస్యుల

అప్పాజోస్యుల సత్యనారాయణ

– మిసిమి

గత ముప్పై సంవత్సరాలుగా అప్పాజోస్యుల సత్యనారాయణ గారు అజోవిభో సంస్థ ద్వారా ప్రతి సంవత్సరం జనవరి మొదటి గురువారం నుంచి నాలుగు రోజుల పాటు సాహిత్య,నాటకోత్సవాలు నిర్వహిస్తున్నారు. రెండు తెలుగు రాష్ట్రాల్లోని పట్టణాల్లో, నగరాల్లో ఈ ఉత్సవం క్రమం తప్పకుండా నిర్వహిస్తున్నారు.. జూన్ నుంచి డిసెంబర్ వరకు ఇందుకు కావలసిన ఏర్పాట్లు చేసుకుంటారాయన..జనవరి మధ్య నుంచి జూన్ వరకు ప్రచురించాల్సిన పుస్తకాల మీద దృష్టి పెడతారు. ఆయన అతడే ఒక సైన్యం లాంటివారు. ఆయన చేస్తున్న ఈ అవిరళ కృషిని గుర్తించి ఈ ఉత్సవంలో పాలు పంచుకునే వాలంటీర్లు, అభిమానులు తప్ప ఆయనిది ఒంటరి ప్రయాణం..దానికేమీ బాధాలేదు ఆయనకు..

మిసిమి పక్షాన ఆయన్ని కలవడానికి మిత్రుడు రాంబాబుతో కలిసి వెళ్ళినప్పుడు ఆయనొక ఆధునిక ఋషిలా అనిపించారు.. కాశీ తువ్వాలు, తెల్లటి జుబ్బా, చేతిలో పుస్తకం.. ఇదీ ఆయన ఆహార్యం.. అంతకు ముందు రోజే ఆయన గుంటూరులో త్యాగరాయ సాంస్కృతిక మండలి సభలో "అలనాటి నాటక ప్రస్థానం" పదిగంటల వీడియోని సంక్షిప్తీకరించి గంట వ్యవధిలో ప్రదర్శించిన సభకు అధ్యక్షత వహించారు. రంగస్థలనటులు తుర్లపాటి రాధాకృష్ణ మూర్తికి పాతికవేల రూపాయల నగదు పురస్కారాన్ని అందజేశారు.. నిజానికి గుంటూరు–చీరాల ప్రయాణం అంత సౌకర్యంగా లేదు. ఎనభైరెండేళ్ళ వయసులో ఆయనకి ఆ పట్టింపులు లేవు.. సభను నిర్వహించేవేళ సమయపాలనకు అత్యంత ప్రాధాన్యతనిచ్చే స్కూల్ హెడ్మాస్టర్‌లా అనిపిస్తారాయన.. చీరాలలోని వారింట్లో ముచ్చటించినప్పుడు ఆయన బాల్యం నుండి ఇప్పటివరకు ఒక తాదాత్మ్యంతో మూడున్నర గంటలకు పైగా ముచ్చటించారు.. మాకోసం వండించిన భోజనాన్ని కొసరి కొసరి వడ్డింపచేశారు.. అనేక అరుదైన పుస్తకాలు ***మిసిమి*** కానుకగా ఇచ్చారు..గంగాప్రవాహమై తనలోకి తాను ప్రవహించారు.. వారి జీవితం అనేక మలుపులు తిరిగింది. ఆయన ఎంత ప్రతిభాశాలో మనకర్థమవుతుంది..ఆయన ఎనభైల్లో కంప్యూటర్ రంగంలో పనిచేసిన అకడెమిక్స్‌లో జగత్ప్రఖ్యాతులు..అనే పుస్తకాలకు కో ఆథర్.. అనేక రీసెర్చ్ పేపర్లు పబ్లిష్ చేశారు.. అంతర్జాతీయ పత్రికల్లో అరవైకి పైగా వ్యాసాలు ప్రచురించారు..అది చాలా అరుదు.. ఆయన జీవన గమనాన్ని పరికిస్తే..

అలా వారు ఏర్పాటు చేసిన మృష్టాన్న భోజనం స్వీకరించటంతోపాటు వారి అమృత వాక్కులను వినే అవకాశం కలిగింది...వారితో జరిపిన సంభాషణ నుండి కొన్ని భాగాలు మీకందిస్తున్నాం..

మిసిమి : నమస్కారం సత్యనారాయణ గారు..మిమ్మల్ని ఇంటర్వ్యూ చేయడానికి హైదరాబాద్ నుంచి వచ్చాను, ఇక్కడికి వచ్చాక మిమ్మల్ని చూశాక.. మీ పుస్తకాలు చూశాక మిమ్మల్ని ఒకటి అడగాలనిపించింది.. మీరు చేసే పని తెలుసు.. దాని గురించి తర్వాత మాట్లాడతాను.. ముందుగా మీరు స్థానికులేనా.. ఇక్కడ ఎప్పటినుంచి ఉంటున్నారు! ఎన్నో తరం వారు మీరు! ఆ విషయాలు చెప్పండి..

సత్యనారాయణ : ముందుగా అశ్విన్ కుమార్ గారు నమస్కారం. మీరు ఇంటర్వ్యూకి వస్తున్నారని తెలియదు.. సరే ఇక నా విషయానికొస్తే నాకు తెలిసి ఇక్కడ నేను ఏడవ తరం వాడిని. మా ముత్తాత గారు గురవయ్య గారు అని తెలుసు కానీ ఆయన గురించి వివరాలు తెలియవు.. ఆయన కుమారుడు అందెయ్యగారు.. ఆయన కుమారుడు

దత్తాత్రేయుడు గారు.. ఆయన కుమారుడిని నేను. ఇక మా కుటుంబంలో మా నాయన గారికి ఐదుగురు కూతుళ్లు ఇద్దరు కొడుకులు నేను కనిష్టుణ్ణి.. మా నాయనగారు నా పదకొండవ ఏట వెళ్లిపోయారు.. మా పెద్దక్కయ్యకి నాకు వయసులో 28 సంవత్సరాలు తేడా.. మా అన్నయ్య గారికి నాకు 17 సంవత్సరాలు తేడా ఉంది (నవ్వు).. నేను చాలా చిన్నవాడిని మా పెద్దక్కయ్య గారి కుమార్తెలు నాకన్నా పెద్దవారు.. నా 14వ ఏట నేను, మా అమ్మగారు చీరాలకి వచ్చాం.. నా డిగ్రీ ఇక్కడే విఆర్ఎస్ కాలేజీలో చేశాను..

మిసిమి : మీ నాన్నగారు ఏం చేసేవారు?

సత్యనారాయణ : మా నాన్నగారు హోమియో అలాగే అల్లోపతి వైద్యం ప్రాక్టీస్ చేసేవారు. ఆయన ఇంజక్షన్స్ కూడా చేసేవారు..అది నేను చూశాను.. ఆయనకి క్లినిక్ ఉండేది.. ఆ క్లినిక్ మీద "అప్పాజోస్యుల దత్తాత్రేయులు" అని పెద్దక్షరాలతో పేరు ఉండేది.. ఆయన క్లినిక్ బాపట్లలో ఉండేది.. అలా ఏదో జరిగిపోతూ ఉండేది ఆయనకి.. చాలామంది లాయర్ మిత్రులు ఉండేవారు.. మా నాన్నగారు స్వాతంత్ర్య సమరయోధులు కూడా.. రెండు తడవలు జైలుకు వెళ్లి వచ్చారు. ఆయన వెళ్లిపోయిన తర్వాత ఆయన వలన నేను కొంచెం లబ్ది పొందాను..అది ఎలా అంటే నాకు పొలిటికల్ సఫరర్స్ స్కాలర్షిప్ ఇచ్చారు.. నిజానికి ముందు తెలియదు నాకు దాని గురించి..నేను పియుసి చేస్తున్నప్పుడు ఎవరో చెప్పారు నాకు. డిగ్రీ మొదటి సంవత్సరమో, రెండో సంవత్సరమో అప్లికేషన్ పెట్టుకుంటే నాకు ఆ స్కాలర్షిప్ వచ్చింది.. కొద్ది మొత్తమే అనుకోండి కానీ నాకు చాలా ఉపయోగపడింది.. తర్వాత నేను ఆంధ్ర యూనివర్సిటీలో చదువుకున్నప్పుడు కూడా నాకు అది సహాయకారి అయ్యింది.. నిజానికి నాకు దారీ తెన్ను తెలీని సమయంలో, నాకు పద్యాలు అంటే ఆసక్తి ఏర్పడటానికి కారణం మా అమ్మగారు.. ఆ పెద్దావిడ రాత్రిపూట నాన్నా భాగవతం చదవరా అని చెప్పి నాచేత చదివిస్తూ పద్యాలు వింటూ ఉండేది..నా చిన్నప్పుడు నా ఐదో ఏట మా నాన్న కూడా గుండెల మీద పడుకోబెట్టుకుని పద్యాలు చెబుతూ ఉండేవాడు..

ఎంత దయయో దాసునిపై / పంతంబున మకరి బట్టి బాధింపంగా / శ్రీకాంతుడు చక్రము పంపెను / దంతావళి రాజుకాయ దత్తాత్రేయా అని చదివే వారు, ఆయన పేరు దత్తాత్రేయ కాబట్టి.. ఆతర్వాత దాశరథి శతకం పద్యాలు చెప్పాడు.. "మండన భీముడు ఆర్తజన బాంధవుడు" అంటూ. అలా ఆయన ఫ్లో సాగిపోతుండేది.. అదయిన తర్వాత ఆయన శాశ్వతంగా పరలోకాలకు వెళ్ళిపోయారు.. మేము చీరాల వచ్చేసాం. నేను ఇక్కడే మేథమేటిక్స్తో బి.యస్సీ చేశాను.. ఆతర్వాత తాడు బొంగరం లేకుండా ఉంటే ఒక మహానుభావుడు బెంగుళూరు తీసుకెళ్ళి నాపేరు ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్ఛేంజ్లో రిజిస్టర్ చేయించారు.. అక్కడ నాకు సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ డిఫెన్స్ ఆర్గనైజేషన్లో ఇంటర్వ్యూ వచ్చింది.. ఎలక్ట్రానిక్స్&రేడార్ డెవలప్మెంట్ ఆర్గనైజేషన్.. ఇదీ ఆ సంస్థ పేరు.. అందులో ఓ చిన్న ఉద్యోగం.. నేను చేరిన సంవత్సరం 1965.. నా జీతం డెబ్బై రూపాయలు.. అదేమిటో నేను చేరిన నెలరోజులకు తొంభై రూపాయిలయింది.. బయట ప్రపంచాన్ని చూడటం తెలిసింది.. నాకన్నా పెద్దాయన డా.కె.వి. గోపాలకృష్ణ అని ఉండేవాడు.. ఆయన సీనియర్ సైంటిఫిక్ ఆఫీసర్, గ్రేడ్ వన్లో ఉన్నాడు.. అప్పుడు నా వయసు పందొమ్మిది, ఇరవై ఏళ్ళు ఉంటుంది. ఆయన వయసు ఇరవై ఎనిమిదో, ఇరవైతొమ్మిదో ఉండేది.. నేను మీ స్థాయి అందుకోవటానికి ఎంతకాలం పడుతుంది సర్ అని అడిగాను తెలియనితనంతో.. అప్పుడు రహస్యం సినిమాయో ఏదో వచ్చింది.. అందులోంచి ఆయన నాటకీయంగా పాడేవాడు.. "ఈ జన్మ సరిపోదు గురుడా.. వేరొక జన్మమెత్తక తప్పదురా నరుడా".. ఇలా సాగుతుండేది ఆయన పాట.. అదికాదురా, నువ్వు ఆర్డినరీ గ్రాడ్యుయేట్వి.. నేను లండన్లో పి.హెచ్.డి.చేశానురా.. నువ్వు ఉద్యోగం నిచ్చెనలో కిందున్నావు.. నేను పైనున్నానురా.. అని ఆ ఉద్యోగం గురించి పరమ డీటెయిల్డ్గా చెప్పాడు. నాకు దిమ్మ తిరిగి పోయింది..ఆయన ఎమ్మెస్సీ టెక్ చేశాడు ఆంధ్రా యూనివర్సిటీలో.. నాకు వీలవుతుందా అని అడిగాను.. ఎందుకు వీలు కాదు.. ప్రకటన వచ్చినప్పుడు దరఖాస్తు చెయ్యి అని సలహా చెప్పాడు. నాకు జీవితంలో కొన్ని కొన్ని అదృష్టాలు అలా కలిసొస్తాయి..ఆయన చెప్పిన నెలరోజుల్లోనే ప్రకటన వచ్చింది.. అప్లికేషన్ పెట్టుకుంటే, లెటరొచ్చింది, ప్రిన్సిపాల్ను కలవమని.. కలిస్తే సీటిస్తారన్నది ఆ లెటర్ సారాంశం.. పరిగెత్తుకుంటూ చీరాల వచ్చాను.. ఇక్కడి నుండి విశాఖపట్నం వెళదామని.. మా అమ్మ తిట్టిన తిట్టు తిట్టకుండా

తిట్టింది (నవ్వు).. సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ ఉద్యోగం మానేస్తావా అంది.. పెన్షన్ ఉంది కదురా అంది.. నిన్ను కాపాడేదెవరురా నాన్నా అని వాపోయింది.. లేదులే అమ్మా మళ్ళీ ఉద్యోగం వస్తుందిలే అని చెప్పి వెళ్ళిపోయాను.. అక్కడ ఎమ్మెస్సీ టెక్ చదువు పూర్తయిపోయింది, 1968 ప్రాంతంలో.. మళ్ళీ ఇక్కడికొచ్చి మా అమ్మకు చెప్పాను.. నాచదువయిపోయింది.. ఫస్ట్‌క్లాస్‌లో పాసయ్యాను.. ఉద్యోగం ప్రయత్నం చేస్తానని తెలియచేశాను. నామాట విన్నదావిడ.. నెల, నెలన్నరకు గతించిదావిడ.. నాకప్పుడు ఇరవైమూడేళ్ళు. అంతకు ముందే, వీడేం చేస్తాడో, ఎలా ఉంటాడో అని ఆవిడ మా బంధువుల్లోంచే ఒక అమ్మాయిని వెతికి పెళ్ళి చేసింది. అప్పటికి నాకు పందొమ్మిది ఏళ్ళు... మా ఆవిడకి పన్నెండేళ్ళు.. అక్కడినుంచి వెళ్ళిపోయి ఇండియన్ ఇనిస్టిట్యూట్ ఆఫ్ సైన్సెస్‌లో టెక్నికల్ అసిస్టెంట్‌గా చేరాను.. ఎలక్ట్రికల్ ఇంజనీరింగ్ బ్రాంచ్‌లో ఆటోమేషన్ విభాగంలో చేరాను.. అప్పుడు ఆరొందల రూపాయల జీతం.. ఇది 1969లో.. అక్కడందరూ పి.హెచ్.డి చేసినవారే ఉన్నారు. నాకర్థమయిందేమిటంటే, నేనక్కడే ఉంటే ఏదో డిపార్ట్‌మెంట్‌కు డైరెక్టర్ అవుతాను కానీ అకడెమీషియన్ కాలేనని తెలిసింది.. ఈలోగా ఇంకో అడ్వర్టైజ్‌మెంట్ పడింది.. అది ఇ.సి.ఐ.ఎల్ ప్రకటన.. అప్పుడే ఆ సంస్థలో కంప్యూటర్ డివిజన్ మొదలయింది.. మళ్ళీ మామూలే.. అప్లయ్ చేయటం.. చేరటం.. టెక్నికల్ ఆఫీసర్ ట్రెయినీగా చేరాను. ట్రెయినీగా నీకు జీతం నాలుగొందలే అన్నారు.. అయినా సరే దీనికి పి.హెచ్.డి.అవసరం లేదు.. బుర్రుంటే చాలు.. మంచి పొజిషన్లోకి వెళ్ళిపోవచ్చు అని లెక్కలు వేసుకున్నాను.. మూడేళ్లపాటు పనిచేశాను. డిపార్ట్మెంట్‌ను విపరీతంగా విస్తరించారు.. కొత్తవారిని తీసుకొస్తున్నారు.. సీనియర్ టెక్నికల్ ఆఫీసర్‌గా ఒక కోబాల్ ప్రోగ్రామర్‌ను తీసుకొచ్చారు.. నేను వెళ్ళి మా డైరెక్టర్‌ని అడిగాను. ఏమిటి సర్ ఇది అని.. దానికాయన నీతోపాటు పన్నెండుమంది చేరారు..మీ ప్రమోషన్స్ మీకుంటాయి..ఏమీ చేయలేం అన్నాడు..

ఈలోగా ఇండియన్ టెలిఫోన్ ఇండస్ట్రీలో ఎక్సిక్యూటివ్ ఇంజనీర్ పోస్టులు పడ్డాయి. అప్లై చేయటం, ఇంటర్వ్యూకు వెళ్ళటం జరిగింది.. నువ్వు చిన్నవాడివి. నీకు అసిస్టెంట్ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీర్ పోస్ట్ ఇస్తాం అన్నారు.. నీకు ఇంక్రిమెంట్లిస్తాం అన్నారు, నన్ను ఇంటర్వ్యూ చేసిన చీఫ్ ఇంజనీర్ గారికి చెప్పాను.. నేను రానండీ.. కేవలం పొజిషన్ కోసం వస్తున్నాను నేను.. అని చెప్పాను.. ఇది జరిగింది 1974వ సంవత్సరం మొదట్లో.. అప్పటికి నా వయసు ఇరవై తొమ్మిది సంవత్సరాలు.. నా పట్టుదల చూసి నేనడిగిన పొజిషన్లోనే తీసుకున్నారు.. అక్కడ ల్యాబ్ ఏర్పాటు చేసి డిఫెన్స్ ఎక్విప్‌మెంట్ ప్రపోజల్స్ చూసి, గ్రాంట్స్ తెప్పించటం చేస్తుండేవాడిని. నేను ఆ పొజిషన్లో రెండు సంవత్సరాల మూడు నెలలు పనిచేశాను.ఈలోగా సీనియర్ ఇంజనీర్ పోస్టులు పడ్డాయి. అది నేషనల్ లెవెల్ రిక్రూట్మెంట్.. అప్లికేషన్ పడేశాను.. సెలెక్ట్ అయ్యాను..1976 ఫిబ్రవరి 22న ఆర్డర్స్ వచ్చాయి. నాకెందుకు గుర్తు అంటే నేనప్పుడు ఎక్విప్‌మెంట్ పర్చేజ్ కోసం ఇటలీలోని మిలన్ నగరంలో ఉన్నాను. అక్కడినుంచి నెదర్లాండ్స్, స్వీడన్ వెళ్ళాను.. ఫిబ్రవరి 26న చేరాను. సీనియర్ ఇంజనీర్ అంటే సూపరింటెండెంట్ ఇంజనీర్ స్థాయన్నమాట.. నాకింద రెండు వందలమంది ఉద్యోగులుండేవారు.. ఐ.టి.ఐలో బ్రిటిష్ విధానం పాటించేవారు. నాకో కేబిన్, డైరెక్ట్ ఫోనూ, సెక్రటరీ.. ఈ మందీ మార్బలం ఉండేది. ఈ సిస్టం మీద నాకు సదభిప్రాయం లేదు.. మామూలుగా ఉండొచ్చు.. అంతక్కర్లేదని నా అభిప్రాయం.. అమెరికా, యూరోప్ చూశాక, ఈ సిస్టం బాగాలేదని నాకనిపించింది. ఈ కథ ఎంతవరకు నడిచిందంటే 1978 దాకా (నవ్వు)... చాలా లాంగ్ స్టోరీ చెబుతున్నాను ఫర్వాలేదా!

మిసిమి : ఫర్వాలేదు.. ఇంట్రెస్టింగ్‌గా ఉంది చెప్పండి.. ఆనాటి పరిస్థితులను, సామాజిక చరిత్ర రికార్డు చేస్తున్నాం (నవ్వు)

సత్యనారాయణ : బోంబేలో "వాడియా అసోసియేట్స్" అని ఒక కన్సల్టింగ్ కంపెనీ ఉంది. వాళ్ళో పెద్ద ప్రకటన ఇచ్చారు. నా అర్హతలకు, అనుభవానికి సరిపోయే ప్రకటన అది.. నేను పనిచేస్తూనే జెఎన్‌టియులో పరిశోధనకు రిజిస్టర్ అయ్యాను. అందుకోసం నా పనిగంటలు అయ్యాక ఇండియన్ ఇనిస్టిట్యూట్ ఆఫ్ సైన్సెస్ వారి లైబ్రరీలో కూచుని చదువుకుంటూ నోట్స్ తయారు చేసుకుంటూ ఉండేవాడిని. నేను రాసిన ఒక రీసెర్చ్ పేపర్, ఒక ప్రముఖ అమెరికన్ జర్నల్‌లో పబ్లిష్ అయ్యింది. అప్పటికింత కంప్యూటర్ల వ్యవహారం లేకపోయినా నేను ఫోర్ట్రాన్2లో పెద్ద స్పెషలిస్ట్‌ని. కొంతమందికి ఆ లాంగ్వేజ్‌పై పట్టు చిక్కుతుంది. దానికి లాజికల్ బ్రెయిన్ ఉండాలి. అవి నాకున్నాయి(నవ్వు) కొంచెం డీవియేట్ అయ్యాను..నన్ను వాడియా అసోసియేట్స్ వాడు ఇంటర్వ్యూకి పిలిచాడు. వాడు నన్ను టాటా

ఎలక్ట్రిక్ కంపెనీకి పంపాడు. ఆరోజుల్లో అది గవర్నమెంట్ కంపెనీ కన్నా ఎక్కువ.. ఐదువేల రూపాయల జీతం.. బోంబేలో పోస్టింగ్..నన్ను గ్రూప్ లీడర్‌గా ఎంపిక చేశారు. నన్ను ఇంటర్వ్యూ చేసింది నావల్ టాటా.. we need young and energetic people like you.. Welcome to TATA Family అన్నాడు..

ఈలోగా నాకు అమెరికా నుంచి ఒక లెటర్ వచ్చింది.ఒక పెద్ద జర్నల్, నేను పంపిన రెండు పేపర్లను కలిపేసి ఒకటిగా ప్రచురించింది. అందులో ఒక పేపర్ థియరీ గురించి చెబుతుంది. ఇంకో పేపర్ ప్రాక్టీస్ గురించి చెబుతుంది. ఆ రెండు కలిపేసి ఒకటిగా వేశారు. చాలా పెద్ద పేపర్ అది.. చాలా మంచి పేపర్ అని వాళ్ళు కాంప్లిమెంట్ చేశారు. జూన్ 1978లో పబ్లిష్ అయిన ఆ పేపర్‌కు చాలా పేరు, ప్రఖ్యాతులొచ్చాయి.. నా జీవితంలో ఒక టర్నింగ్ పాయింట్ ఆ పేపర్ పబ్లిష్ కావడం.. నేను చేసిన ఆ వర్క్ అంత ప్రముఖమైనది అని నాకు కూడా తెలీదు.. ఆ పేపర్‌లో పధ్నాలుగు థీరమ్స్ ఉన్నాయి. నాకు యూనివర్సిటీ ఆఫ్ కేలిఫోర్నియా, బర్కిలీ నుంచి ఒక ప్రొఫెసర్‌గారు నాకో ఉత్తరం రాశారు. ఆయన నా పేపర్ చదివి, అందులోని అడ్రస్ చూసి రాశారు. ఆయన అప్పటికే ఆపరేషనల్ రీసెర్చ్&మేనేజ్మెంట్ మీద రెండు పుస్తకాలు రాశాడు.. నీ థీరమ్స్ బావున్నాయి. I believe there is a glitch in their proof అన్నాడు. ఎక్కడ ఏ కేస్‌లో అనేది నాకు బోధపడలా.. ఇంకా ఏం రాశాడంటే.. మా రీసెర్చ్ స్టూడెంట్ ఒకతను నీ థీరమ్స్ మీద వర్క్ చేస్తున్నాడు. ప్రతి బుధవారం దానిమీద చర్చ జరుగుతోందని ప్రస్తావించాడు ఆ ప్రొఫెసర్.. నేను బదులుగా ఏం రాశానంటే.. మీరు నాకు సపోర్ట్ చేస్తే వస్తాను.. నెలలో, రెండునెలల్లో ఉంటాను..మీ స్టూడెంట్‌తో కలిసి పనిచేస్తాను అని.. వెంటనే ఆయన దగ్గర్నుంచి జవాబొచ్చింది. రెండునెలలు కాదు.. రెండు సంవత్సరాలు ఉండండి. మా దగ్గర గ్రాంట్ ఉందని.. ఏం చేయాలి మరి నేను.. అప్పటికే నాకు ముగ్గురు పిల్లలు.. ఇద్దరు కొడుకులు.. కూతురు నెలల పిల్ల.. ఆలోచించాను.. నాకు రీసెర్చ్ మీద వ్యామోహం పోలా.. మా చీఫ్‌ని రెండు సంవత్సరాలు సెలవు కావాలని రిక్వెస్ట్ చేశాను. ఆయన కుదరదు పొమ్మన్నారు. కాదండీ మీరు స్టడీ లీవ్ ఇవ్వకపోతే నాకు వీసా రాదు.. అంతకాలముండను.. వచ్చేస్తాను అన్నా.. డి.కె.సచ్ దేవ్ అని చాలా మంచివాడు.. సెలవు మంజూరు చేశాడు.. వాళ్ళే ఎయిర్ టికెట్ పంపించారు. PAN AM ఎయిర్ లైన్స్‌లో వెళ్ళాను. బర్కిలీ యూనివర్సిటీ అంటే టాప్ యూనివర్సిటీ. అదెలాంటిది అంటే మీరు కెమిస్ట్రీ డిపార్ట్‌మెంట్ చూస్తే నలుగురు నోబెల్ బహుమతి పొందిన శాస్త్రవేత్తలు అకడెమిక్స్‌గా ఉంటారు. ఇంకో ముగ్గురు ఫిజిక్స్ డిపార్ట్మెంట్‌లో ఉంటారు.. స్టూడెంట్స్ చాలా బ్రిలియంట్. ఒక ఐడియా చెప్పగానే అల్లుకుపోతారు. ముందు అర్థం చేసుకుంటారు. అది చాలా కష్టం.. రెండేళ్ళు సంస్థ నా ఉద్యోగం కాపాడింది. నాకు ఐదుగురు స్టూడెంట్స్ ఉండేవారు. వారికి పాఠం చెప్పినందుకు కొంత డబ్బు అదనంగా ముట్టజెప్పేవారు. నా కుటుంబాన్ని కూడా తీసుకొచ్చేశాను.. అయితే నా వీసా పాఠం చెప్పటానికి పనికిరాదని H వీసా చేశారు. దానివలన బోధన సుళువయింది నాకు..

ఒక కొత్త విషయాన్ని మనం ఓపెన్ చేస్తే దానిలోని ramifications అనంతంగా ఉంటాయి. ఐదుగురిలో ఒక ఆడపిల్ల, ముగ్గురు అమెరికన్లు, ఒక రాజస్థానీ కుర్రవాడు అవినాష్ అగర్వాల్, అతనికి నా దగ్గరే ఐరవైఐదోఏట పి.హెచ్.డి.వచ్చేసింది. అనే పేపర్లు, చాలా జర్నల్స్‌లో పబ్లిష్ చేశాను. రెండేళ్ళు అయ్యాక ఇంకా ఎక్స్టెన్షన్ అడగటానికి మనసొప్పలేదు. ఈలోగా మా ప్రొఫెసర్ గారు Richard Barlow ఇంకా ఎదిగారు. వారిని ఇంటర్నేషనల్ స్టాటిస్టికల్ మేగజీన్‌లో మీరు నన్ను ఇంటర్వ్యూ చేసినట్టు చేశారు (నవ్వు).. ఆ ఇంటర్వ్యూలో is Satya your student అని అడిగారు (సత్యనారాయణ గారిని అక్కడ సత్య అని పిలిచేవారు).

నా స్టూడెంట్ కాదయ్యా. He is hell of a guy అని సమాధానం ఇచ్చాడాయన.. he is no ordinary guy అన్నాడు.. నాకు వచ్చీ రాని ఇంగ్లీషులో there is research in the air అన్నాను నేను. ఈ గాలిలోనే ఒక పరిశోధనాత్మక వాతావరణం ఉందయ్యా అన్నాన్నేను. అది కోట్ చేస్తూ సత్యా చాలా పొయెటిక్‌గా మాట్లాడతాడు అన్నాడాయన..

అక్కడ నేను చాలా కాన్ఫరెన్సెస్‌కి వెళ్ళాను. ఒక కాన్ఫరెన్స్‌లో యూనివర్సిటీ ఆఫ్ విస్కాన్సిన్‌కు చెందిన ఆయన కనిపించాడు.. నేనున్న బ్రాంచ్ అక్కడ పెద్దది కాదు. మిల్వాకీలో మాది పెద్ద బ్రాంచ్ అని చెప్పొచ్చు. స్టీవెన్స్ పాయింట్ అనే ఊర్లో నన్ను ఆహ్వానించారు. మీకు అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్ షిప్ ఇస్తాము.. మేథమేటిక్స్, కంప్యూటర్

సైన్స్‌లో అని పిలిచారు. నేను రెండింటిలోనూ బోధించగలను కాబట్టి అక్కడ చేరాను.. నాకు అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్ ఉద్యోగం ఇవ్వటం వలన విస్కాన్సిన్ వెళ్ళాను. అమెరికాలో ఉంటే ఎక్కడికైనా తిరుగుతూ ఉండొచ్చు.. అక్కడికి వెళ్ళాక ఇంటర్నేషనల్ కాన్ఫరెన్స్ ఒకటి న్యూజెర్సీలో పెడుతున్నారు. దానిపేరు Stevens Institute of Technology చాలా పాతది.. పేరున్నది.. అమెరికాలో మొదటిసారి 1874లో మెకానికల్ బ్రాంచ్ అక్కడే పెట్టారు .. స్టీవెన్ అనే ఆయన షిప్ బిల్డింగ్ చేస్తుండేవాడు. ఆయన బాగా సంపాదించాడు. ఆయన యాభై ఐదు ఎకరాల స్థలం ఇచ్చాడు. ఈ ప్రదేశం హడ్సన్ నదికి ఒక పక్కగా ఉంటుంది. ఇంకో పక్కన న్యూయార్క్ నగరం మన్ హాటన్ ఉంటుంది.. ఐఐటీలలాగా అన్నీ ఇంజనీరింగ్ బ్రాంచ్‌లే ఉంటాయక్కడ. ఆ రోజుల్లో కంప్యూటర్ సైన్స్, కంప్యూటర్ ఇంజనీరింగ్, ఎలక్ట్రికల్ ఇంజనీరింగ్ కంబైన్డ్‌గా ఉండేవి.. అక్కడ జరిగిన కాన్ఫరెన్స్‌లో నా ప్రసంగం అయిపోయింది.. అక్కడి హెడ్ వచ్చి నన్ను తీసికెళ్ళి provost కి పరిచయం చేశాడు.. provost అంటే డీన్స్‌కి డీన్ లాంటివాడు.. తర్వాత ప్రెసిడెంట్ దగ్గరకు తీసుకెళ్ళాడు. ఆయన నన్ను కాన్ఫరెన్స్‌లో చూశాడు. ఆ సాయంత్రం వైన్&చీజ్ పార్టీకి ఆహ్వానించారు.. అక్కడ నన్ను అమెరికాకు తీసుకువచ్చిన రిచర్డ్ బార్లో ఉన్నారు.. నేను ఏం బోధిస్తున్నానో అడిగి తెలుసుకుని ఆశ్చర్యపోయాడు.. మూడు సబ్జెక్టులు టీచ్ చేస్తూ రీసెర్చ్ పేపర్లు పబ్లిష్ చేస్తున్నావా అని అడిగాడు.. ఎలా చేస్తున్నావు అంటే నాకు ఇంట్రెస్ట్ అని చెప్పాను. అప్పుడు Stevens Institute of Technologyలో అసోసియేట్ ప్రొఫెసర్ షిప్ ఆఫర్ చేశారు. 1984లో విస్కాన్సిన్ నుంచి వచ్చేశాను.. విస్కాన్సిన్‌లో నా జీతం ఇరవై ఎనిమిది వేల డాలర్లు.. ఇక్కడికి వచ్చేటప్పటికి యాభై వేల డాలర్లు అయింది.. అంతే కాదు.. రెండు సార్లు బెస్ట్ టీచర్ అవార్డు ఇచ్చారు.. అది యూనివర్సిటీ మొత్తానికి ఇచ్చే అవార్డు.. అదికాక గౌరవ డిగ్రీ ఇచ్చారు..

యూనివర్సిటీలో సిస్టం ఎలా ఉంటుందంటేనండీ మీరు మంచి యూనివర్సిటీ నుంచి క్వాలిఫికేషన్ పొంది ఉంటే అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్ ఉద్యోగం రావటం కష్టమేమీ కాదు. కానీ that is not the end of the story.. ఎందుకంటే తీసేయటం కూడా అలాగే తీసేస్తారు. కారణమేమిటంటే టెన్యూర్ అని ఒకటుంటుంది. అమెరికాలో సుప్రీంకోర్టు జడ్జిలుంటారు. అనేక శల్య పరీక్షలు చేసి వారికా అవకాశం ఇస్తారు. ఆ పోస్ట్ ఇచ్చాక తీసివేయడానికి వీలులేదు. కారణం ఏమిటంటే నిర్ణయాలు ధైర్యంగా తీసుకుంటారని.. అలాగే అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్‌గా చేరిన తర్వాత ముందు రెండేళ్ళు పనితీరు చూస్తారు. పనితీరును పరిశీలించే బాధ్యత సీనియర్ ఫాకల్టీయే తీసుకుంటారు. రీసెర్చ్ ఎలా ఉందో, టీచింగ్ ఎలా ఉందో చూస్తారు. దానితోపాటు సర్వీస్ టు ది స్కూల్ అంటే అడ్మిషన్స్, ఫండింగ్ విషయాల్లో ఉపయోగపడుతున్నాడో లేదో కూడా చూస్తారు.. ఈ మూడింటినీ గమనిస్తారు. రెండేళ్ళు గమనించి మీకు చెబుతారు. నీ రీసెర్చ్ వర్క్ సరిగ్గా లేదనో, టీచింగ్ సరిగ్గా లేదనో హింట్ ఇస్తారు. పైగా అక్కడ స్టూడెంట్ ఎవాల్యుయేషన్ కూడా ఉంటుంది. వీటి ఆధారంగా రిపోర్ట్ రాస్తారు. కొంచెం ఫరవాలేదనిపిస్తే ఇంప్రూవ్ చేసుకోమని చెబుతారు. ఆరేళ్ళ కాలం పూర్తయ్యేలోపు మిమ్మల్ని ఉంచాలో, తీసేయాలో ఖచ్చితంగా నిర్ణయం తీసుకోవాలి. ఒకసారి మీకు టెన్యూర్ ఇస్తే చేస్తే మిమ్మల్ని సరిగ్గా పాఠం చెప్పటం లేదు అన్న కారణంగా తీసేయటానికి వీలులేదు. ఒక్క ఫ్రాడ్ చేస్తే తప్ప.. నేను అసోసియేట్ ప్రొఫెసర్‌గా ఉన్నప్పుడు నాకు నాలుగేళ్ళకే టెన్యూర్ ఇచ్చారు.

మిసిమి : ఇంకో రెండేళ్ళు ఉండగానే మీకు టెన్యూర్ ఇచ్చారు?

సత్యనారాయణ : అవును.. రెండేళ్ళు ఉండగానే.. ఆ తర్వాత సంవత్సరంలో నాకు ప్రొఫెసర్ షిప్ ఇచ్చారు. ఇంకొక విషయం ఎప్పుడూ మీ పని మాట్లాడాలి కానీ మీరు మాట్లాడకూడదు.. నేనెప్పుడూ ఒక ఉదాహరణ చెబుతాను.. ఒక ల్యాండ్ స్కేపింగ్ మనం చూస్తే అందులో గరిక ఉంటుంది. మనమందరం ఆ గరిక లాంటివాళ్ళం. అక్కడే బెండ చెట్టు ఉంటుంది. అందంగా ఉంటుంది.. ఏదో ఒకటి రెండు సీజన్లలో మురిపిస్తుంది. ఇంకొంచెం పక్కనే కరివేపాకు మొక్క ఉంటుంది.. కొంచెం దాటితే మునగ చెట్టు ఉంటుంది. నాలుగైదు సీజన్లు కాస్తుంది.. దానివెనకే వేపచెట్టు ఉంటుంది.. చాలా సంవత్సరాలు ఉంటుంది.. దానివెనకే మహావృక్షం మర్రిచెట్టు ఉంటుంది.. ఇంకా పర్వతాలుంటాయి.. పర్వతాలంటే ఎవరు.. ఓ నన్నయ్య భట్టు.. తెలుగు భాష పోయేదాకా నన్నయ్య భట్టు పోడు.. సైన్స్‌లో కూడా అంతే.. వ్యక్తుల కృషి ఆవిధంగా ఉంటుంది

మిసిమి : మీరు **1989** కల్లా ప్రొఫెసర్ అయిపోయారు కదా?

సత్యనారాయణ : అవును..ఆ తర్వాత రకరకాల కమిటీల్లో మెంబర్‌గా ఉన్నాను. రీసెర్చ్ వర్క్.. ఆ తర్వాత కన్సల్టింగ్ వర్క్ చేసేవాడిని. నేను C++లో మాస్టర్ని.. అంటే 1నుంచి 10వరకు ఉన్న స్కేల్‌లో నా లెవెల్ 9 ఉంటుంది.. మాకు జీతం తొమ్మిది నెలలే ఉంటుంది. మిగితా మూడు నెలలు కన్సల్టింగ్ వర్క్ చేసుకోవచ్చు. ఆన్‌లైన్ కోర్సులు ఇప్పుడొచ్చాయి కానీ, అప్పుడు లేవు. స్టీవెన్స్ తరపునే ఆన్ కేంపస్ కోర్సులు టీచ్ చేసేవాడిని.. డిఫెన్స్ ల్యాబ్స్ వంటి సెన్సిటివ్ ప్లేసెస్ కూడా వెళ్ళి బోధించే వాడిని. ఒకసారి టెన్యూర్ పొజిషన్‌లో ఉంటే రిటైర్మెంట్ లేదు. కానీ నేను రిటైర్మెంట్ తీసుకున్నాను.

చాలా టెక్నికల్ బుక్స్ రాయటంలో నేను నావంతు పాత్ర పోషించాను. అనేక పుస్తకాలకు నేను కాంట్రిబ్యూటర్‌గా ఉండేవాడిని.. అలాగే నేను అనేక పత్రికలకు ఎడిటర్‌గా ఉన్నాను. ఒక పెద్ద జర్నల్‌కు గెస్ట్ ఎడిటర్‌గా ఉన్నాను. అది 1986వ సంవత్సరంలో అనుకోండి. ఈ పుస్తకం చూశారా Network Liability and Algebraic Structures.. ఈ పుస్తకంలో సగంపైగా నేను రాసిన వ్యాసాలే ఉంటాయి. 1987నాటికి మా కంప్యూటర్ ప్రపంచంలో నేను జగత్ప్రఖ్యాతుడిని.. కానీ అలా నేను చెప్పకూడదు. తప్పు..

కంప్యూటర్ రంగం అంటే మేథ్స్, ఫిజిక్సే.. ఈ విషయాలన్నీ నేను ఎవరికీ చెప్పను. ఎందుకంటే ఈరంగం గురించి తెలియని వారికి చెప్పినా అర్థం కాదు.. ఇవన్నీ మీరడిగారు కాబట్టి చెబుతున్నాను.. నేను రిటైర్మెంట్ కూడా మా పిల్లలు సెటిల్ అయ్యాకే తీసుకున్నాను. నేను రిటైర్మెంట్ తీసుకోవటానికి కారణం నాకున్న సాహిత్య వ్యామోహం.. పిచ్చు.. ఇవే కారణాలు.. నాకు అరవై మూడేళ్లు రాగానే రిటైర్ అవ్వాలని ముందే నిర్ణయించుకున్నాను.. రిటైర్ అయ్యాక ఆన్‌లైన్‌లో స్టీవెన్సన్ సంస్థ విద్యార్థులకే బోధించాను. 2008-2013వరకు ఇక్కడే ఉండి బోధించాను..

మిసిమి : **మీరు రిటైర్ అయ్యేనాటికి మీ ఆర్థిక పరిస్థితిని టూకీగా చెప్పాలంటే?**

సత్యనారాయణ : నేను రిటైర్ అయ్యేసరికి చాలా సంతృప్తికరమైన స్థితిలోనే ఉన్నాను. నాకు స్టాక్స్ ఉన్నాయి. సోషల్ సెక్యూరిటీ పెన్షన్ వస్తుంది.. నా డబ్బు నా కుటుంబానికి ఖర్చుపెట్టవలసిన అవసరం లేదు.. ఖర్చుపెట్టను కూడా.

డబ్బు అనగానే డబ్బు గురించి భర్తృహరి చెప్పిన మాట గుర్తొస్తుంది.. భర్తృహరి డబ్బు బయటకు వెళ్ళటానికి మూడే మార్గాలున్నాయంటాడు.. మొదటిది దానం.. రెండోది భోగం.. మూడోది.. ఈ రెండూ చేయకపోతే దాని మార్గం అదే చూసుకుంటుంది.. అదే నాశనం అన్నాడు, నేను *సుగుణాఢ్య శతకం* అనే పుస్తకం రాశాను. అది మీరు చదివితే నేనేమిటో, నా మనస్తత్వం ఏమిటో తెలుస్తుంది.. **సాదృశ్యముల్..సుగుణాఢ్య వర్తనల్..** ఇది దాని మకుటం..

మిసిమి : **మీకు మీ శ్రీమతి సహకారం ఎలా ఉంటుంది?**

సత్యనారాయణ : ఆవిడ న్యూయార్క్ నగరంలో మన్హేటన్‌లో స్టూడియో అపార్ట్మెంట్‌లో ఉంటుంది. ఆవిడకు దేనికి లోటు లేదు. మా ఇద్దరు అబ్బాయిలు చూసుకుంటారు..

మిసిమి : **మీకు విశ్వనాథ వారంటే చాలా ఇష్టం కదా.. వారిని కలిశారా?**

సత్యనారాయణ : కలిశాను కానీ, అప్పటికి ఆయన మేరు పర్వతం అని తెలీదు..

అప్పటికి భోజనవేళ కావటంతో రికార్డింగ్‌కు కాస్త విశ్రాంతినిచ్చి భోజనం కానిద్దామన్నారు సత్యనారాయణ గారు.. అలా రికార్డింగ్‌కు కొంత విరామం ఇచ్చాం.. గుంటూరు జిల్లా చక్కటి తెలుగింటి భోజనం కానిచ్చాము..

అప్పాజోస్యుల సత్యనారాయణ గారింట్లో విశ్వనాథ సత్యనారాయణ గారివి అనేక ఛాయా చిత్రాలు కనిపిస్తాయి. ఇవేకాకుండా అనేక అరుదైన పుస్తకాల సంపద ఎటుచూసినా..

(వచ్చే సంచికలో "అజోవిభో" ఫౌండేషన్ కార్యక్రమాలు ఏవిధంగా నిర్వహిస్తున్నారు, వారి సాహిత్య వ్యాసంగం ఏమిటి? విపులంగా తెలుసుకుందాం.)

సంభాషణ : అశ్వినీకుమార్

ధ్వని ముద్రణకు రాతప్రతి : సి.ఎస్. రాంబాబు *(అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్, ఆకాశవాణి ; రిటైర్డ్)*

అప్పాజోస్యుల సత్యనారాయణ

సైన్స్, సారస్వతాల కలబోత అప్పాజోస్యుల

(రెండవ భాగం)

– మిసిమి

> **అ**ప్పాజోస్యుల సత్యనారాయణ గారు ఒకపక్క సాహిత్యంపై అపార ప్రేమను గుండెల్లో దాచుకుంటూ, ఇంకోపక్క థియరీ ఆఫ్ కంప్యూటర్ ప్రోగ్రామింగ్‌లో అనితరసాధ్యమైన జ్ఞానాన్ని ఆర్జించారు.. ఆయనతో జరిపిన సంభాషణ అనేకమార్లు ఆ అంశాన్ని గుర్తుచేసింది. ఇంకొకటి కూడా చెప్పాలి. ఆయనకు పద్యమంటే మక్కువ. పద్యం వారిలో రసానుభూతిని, భావావేశాన్ని కలిగిస్తుంది..వారిని కదిపితే పద్యప్రపంచంలో విహరించి అలవోకగా పద్యాలు ఆలపిస్తారు. అవి నాటకీయంగా మన కర్ణపుటాలను తాకుతాయి..ఈ సందర్భంగా వారి "సుగుణాఢ్య శతకం" నుంచి పద్యాలు చదివి వినిపించటం విశేషంగా చెప్పాలి. ఈ సంచికలో వారితో జరిపిన సుదీర్ఘసంభాషణ నుండి మిగిలిన భాగాలు మీకోసం.

మిసిమి : మీరు అజోవిభో సంస్థ తరపున అవార్డులు ప్రదానం చేస్తూ సభలు నిర్వహిస్తున్నారు. 1996లో మీరు విజయవాడలో ఆ కార్యక్రమం నిర్వహించి మధురాంతకం రాజారాం గారికి అవార్డు ప్రదానం చేశారు. ఆ సభలో నేను కూడా ఉన్నాను. వారు తర్వాత మా ఇంటికి వచ్చారు. అలాగే ఇంకోసారి కాకినాడ సభకు వచ్చాను. అప్పుడు బేతవోలు రామబ్రహ్మంగారూ, నేనూ కలిసి వచ్చాము.. అలా ఇంకొన్నిసార్లు కూడా వచ్చాను మీ సభలకు.

సత్యనారాయణ : (నవ్వుతూ) చాలా సంతోషం అశ్వినీ గారు.. 2002 నుంచి మా పంథా మారింది..

మిసిమి : ఇంకా కాలేదు ఆగండి.. నాటకం, పద్య నాటకం, సాహిత్యంలో అనేక ప్రక్రియలు..అనేక ఊళ్ళు.. ఒక వ్యక్తి చేసేటటువంటి కృషి కాదు.. కానీ ఒక మహత్కార్యంగా భావించాలి.. ఇవన్నీ మీరు ఎలా చేయగలుగుతున్నారు? అసలు అజోవిభో ఫౌండేషన్ మొదలు పెట్టాలని ఎందుకనుకున్నారు?

సత్యనారాయణ : ఫౌండేషన్ మొదలు పెట్టాలని ఎందుకనుకున్నానంటే, తెలుగు సాహిత్యంలో గుర్తింపు పొందని వారు అనేకమంది ఉన్నారు.. ఉదాహరణకి ఈ సంవత్సరం కార్యక్రమం వరంగల్లులో చేయబోతున్నాం.. అక్కడ **గుంజి వెంకటరత్నం** గారు అనే ఆయనకి పురస్కారం ఇవ్వబోతున్నాం. ఆయనకి ఇప్పుడు 88 సంవత్సరాలు.. ఎక్కడో నెల్లూరులో బిఏ చదువుకుని వరంగల్ వచ్చి జీవితాన్ని ఇక్కడే గడిపేసారు.. సాహిత్యంలో ఆయన జరిపినటువంటి కృషిని గనక మనం చూస్తే చాలా ఆశ్చర్యం వేస్తుంది. మహాభారత సర్వస్వము అనేటువంటి పుస్తకం ఆయన వేశారు.. నామవిజ్ఞానం, సూక్తి విజ్ఞానం, శాస్త్రవిజ్ఞానం ఇవన్నీ ఉన్నాయి ఆ గ్రంథంలో.. ఇంకా ఆయన వేసిన పుస్తకాల్లో వరంగల్ విజ్ఞాన సర్వస్వం కూడా ఉంది.. జీవితమంతా టీచర్‌గా గడిపారు.. గొప్ప జీవితం వారిది.. ఇవాల్టికి కూడా ఆయన ఏదో ఒకటి రాస్తూనే ఉంటారు.. ఎమెస్కో సంస్థ వారు ఆయనను గుర్తించి, ఆయన పుస్తకాలు వేసి పెట్టారు. భారతదేశంలో ఇంత గొప్ప ప్రతిభ ఉండి గుర్తింపు లేనివారు చాలా మంది ఉంటారు.. అటువంటి వారిని గుర్తించేందుకు మేం ప్రయత్నం చేస్తున్నాం.. ఆ ప్రాసెస్‌లో మొట్టమొదట నాట్యావధాని ధారా రామనాథశాస్త్రి గారికి సన్మానం చేశాం. ఆయన నాట్యవధానే కాకుండా మంచి పండితుడు మంచి వక్త కూడా. మంచి నటుడు కూడా కానీ ఆయనకు ఏం ఒరిగింది.. ఏమీలేదు.. అలా వారిని గౌరవించే అవకాశం కలిగింది.. మరొకరిని చెప్పుకోవాలంటే కొర్రపాటి శ్రీరామమూర్తి గారు ఎంతటి పండితులు.. శ్రీనాధుని మీద ఎంత గొప్ప వర్క్

సరస్వతి, విశ్వనాథలతో అప్పాజ్యోస్యుల

చేశాడు ఆయన.. ఈ విధంగా గుర్తింపు ఎక్కువగా పొందని వారిని మేము గుర్తించే ప్రయత్నం చేస్తున్నాం.. ఈమధ్యనే తంగిరాల సుబ్బారావు గారిని కూడా సన్మానించే అవకాశం దొరికింది. అలాగే కవి ముకుంద రామారావు గారు కూడా. ఆయన చేసినటువంటి కృషికి ఎటువంటి గుర్తింపు రావాలి .. రాలేదు కదా.. మాకు వారిని సన్మానించుకునే అవకాశం దక్కింది. ఇక్కడ పుట్టి, ఇక్కడ చదువుకున్నాను కదా అందుకని జననీ జన్మభూమిశ్చ స్వర్గాదపి గరీయసి అంటారు కదా.. అందుకే నేను అమెరికాలో ఉన్నా, నా జన్మభూమికి సేవ చేయాలని కోరిక.. అందుకే నేను చదువుకున్నటువంటి స్కూలు మున్సిపల్ హైస్కూల్, ఎన్నార్టీ హైస్కూల్ చాలా దీనావస్థలో ఉంది, పదేళ్ళనాటి మాటనుకోండి..ఆ స్కూలు కూడా ఏదో చేయాలని అనుకున్నాను.. చేశాను (ఇవన్నీ రాయకండని మమ్మల్ని వారించారు). నిజానికి అప్పటి మున్సిపల్ కమిషనర్ నన్ను రిక్వెస్ట్ చేయటం కూడా ఒక కారణం. హెడ్మాస్టర్ గారితో ఒక కమిటీ వేయించి, నేనో ఐదు లక్షలతో ఒక అక్కౌంట్ ఓపెన్ చేయించి, కొంత రిపేర్లు చేయించగలిగాం. నిజానికి ఆ ఐదూ సరిపోలేదు. మరికొంత వేసి కొంత పని చేయించగలిగాను. మనమందరమూ చివరికి చేరుకునే స్మశానం కూడా ఆరామక్షేత్రంగా రూపు దిద్దుకునేందుకు నావంతు సాయం చేశాను. దాన్ని బాగు చేయిస్తూ, మధ్యాహ్నం భోజనం అక్కడే చేసేవాడిని.. అక్కడ చేశారేమిటి అని మీబోంట్లు అడగవచ్చు.. నాకు ఎలాంటి పట్టింపులు లేవు.. ఎక్కడైనా తినగలను (నవ్వు). నలభై ఏళ్ళు అమెరికాలో ఉన్నా, జన్మభూమిని మించింది ఏముంటుంది.. కాస్త మొద్దుగా చెప్పాలంటే, నా ఊళ్ళో నేనుంటే ఫస్ట్ క్లాస్ సిటిజన్‌ని. అదే అమెరికాలో ఉంటే సెకండ్ క్లాస్ సిటిజన్‌ని.

మిసిమి : **మీ ఫౌండేషన్ ఎప్పుడు మొదలు పెట్టారు?**

సత్యనారాయణ : 1993లోనే రిజిస్టర్ చేసి అక్కడే మొదలు పెట్టాం. మా బ్యాంకు అకౌంట్ కూడా బ్యాంకాఫ్ అమెరికాలో ఉంది. ఇక మా లక్ష్యాలలో ఒకటి చెప్పాను.. రెండవది మంచి పుస్తకాలు ప్రచురించడం. మేమనుకున్న మంచి పుస్తకాలు సుమా.. అదనంగా బుక్ లింక్ ఏర్పాటు చేశాను.. కొనుక్కునేందుకు వీలుగా..

మిసిమి : **చాలామంది ఫౌండేషన్ పెట్టి, దాన్నుంచి తమకు గుర్తింపు పొందే ప్రయత్నం చేస్తారు.. మీరు మాత్రం భిన్నం..**

సత్యనారాయణ : ఫేం అనేది మనం తెచ్చుకునేది కాదని నేను నమ్ముతాను. మనం చేసే పని మనకు గుర్తింపునిస్తుందని నేను నమ్ముతాను. అందుకే మా ఇన్విటేషన్‌లో మా ఎవరి పేర్లు ఉండవు.

మిసిమి : **2002 నుంచి మార్పు తెచ్చామన్నారు..**

సత్యనారాయణ : ఆ మార్పు మేము నాటకాల్లో తెచ్చాం. కథని, నాటకాన్ని లింక్ చేయటమెలా అని ఆలోచించాం.. చాలామంది అన్ని కథలూ నాటకానికి పనికిరావన్న అభిప్రాయంలో ఉంటారు. నా ఉద్దేశంలో అలాంటిదేమీ లేదు. ఏ కథనైనా నాటకంగా మార్చుకోవచ్చు. కథలో ఆత్మను చంపేయకుండా నాటకీకరణ సాధ్యమేనని మేం నమ్ముతాం. భాసుడు చేసింది అదేకదా. కాళిదాసుకు అతను గురువు. గురువంటే డైరెక్ట్ గురువు కాకపోవచ్చు. నాకు విశ్వనాథ గురువు.. నన్నయ్య గురువు.. విశ్వనాథ తన అవతారికలో ఛాలెంజ్ చేస్తాడు.. మీకు పురాతన సంస్కృత, తెలుగు గ్రంథాల గొప్ప సాహిత్య స్పృహ మీకు కలగాలంటే, ఉదాత్తమైన కల్పనంటే ఏమిటో మీకు తెలియాలంటే, నా దగ్గరకు రా నాయనా, నా రామాయణం చదువు నాయనా అంటాడు.

ఎదకు పురాంధ్ర సంస్కృత కవీశ్వర భారతి దీప్తికలిగినన్/సదమల బుద్ధికిన్ బహుళశాస్త్ర రహస్య వివేకమబ్బినన్/ మదికి ఉదాత్త కల్పనల మక్కువ కల్గినన్ విశ్వనాథ శా/రద సకలార్థదాయిని సురద్రువు రామకథను భజింపుము.

ఎంత ఆత్మ విశ్వాసము ఉండాలి, ఇలా చెప్పాలంటే.. అలా నన్నయ్యకు లేదు, తిక్కనకు లేదు ఆ భోగము అన్నాడు కూడా విశ్వనాథ.. దేని గురించి.. చెళ్ళపిళ్ళకు ఉన్న శిష్యుడు వీరికున్నాడా అంటాడు.. అంటే ఎవరు.. తన గురించి

తాను చెప్పుకున్న విశ్వనాథ పద్యం గుర్తుంది కదా.. విశ్వనాథ గురించి చెప్పుకుంటుంటే అంతు ఉండదు కానీ, మీరు ఫౌండేషన్ గురించి అడిగారు.. తొంభైలు వచ్చే నాటికి నాకుటుంబం సెటిల్ అయింది.. నా రీసెర్చ్ కార్యక్రమాలు తగ్గించుకుంటూ సాహిత్యం వైపు మొగ్గు చూపుతుండగా అప్పుడే తానా సభలు జరిగాయి. ఆ సభలకు **ప్రసాదరాయ కులపతి, ధారా రామనాథశాస్త్రి, ముదిగొండ శివప్రసాద్** వంటి పెద్దలొచ్చారు. నేను కూడా తానా సభల్లో చాలా చురుకుగా పాల్గొంటుండేవాడిని. అప్పుడు వీరంతా భువన విజయం ప్రదర్శించారు.. మేము కుందేలు కొమ్ము నాటకం ప్రదర్శించాం. అక్కడ ఇలా వచ్చినవారిని గెస్ట్‌లుగా కొందరికి కేటాయిస్తారు. అప్పటి తానా అధ్యక్షుడు నాకు ఫోన్ చేసి (పేరు మర్చిపోయాను.. మన్నించాలి) మీకేమైనా కుదురుతుందా వారికి ఆతిథ్యమివ్వటానికి అన్నాడు.. అయ్యో తప్పకుండా పంపించండని చెప్పాను.. మొత్తం ఎనిమిది మందీ వచ్చారు. ధారా రామనాథశాస్త్రి మాకు దూరపు బంధువు. ప్రసాదరాయ కులపతి గారు చాలా సాత్వికంగా ఉన్నారు.. బేలన్స్‌డ్‌గా మాట్లాడతారు.. ఆయనతో ఎక్కువసేపు గడిపేవాడిని. ఫౌండేషన్ గురించి నా ఆలోచన ఆయనకు చెప్పాను.. ఆయన ఎంత బేలన్స్‌డ్‌గా చెప్పారంటే, సరే మంచివాళ్ళెవరయినా దొరికితే మొదలుపెట్టండి అన్నారు. ఆయనే మాకు మేనేజింగ్ ట్రస్టీ అయ్యారు. ఆయన కుర్తాళం పీఠాధిపతి అయ్యేంతవరకు ఆయనే ఉండేవారు. అయిన తర్వాత కూడా విశాఖపట్నంలో మీటింగ్ పెడితే ఆయన కుర్తాళం నుంచి వ్యాన్‌లో వచ్చారు. మా సంస్థకు అజో–విభో అన్న పేరు పెట్టింది తిరుమల రామచంద్ర గారు.. ఆయన వ్యాసం కూడా మా మొదటి సంచికలో ఉంది. ఇప్పుడు వరంగల్‌లో జరగబోయే సభ ముప్పై మూడవది. ఇప్పటివరకు బ్రేక్ లేకుండా సభలు నిర్వహించాం.. కరోనా సమయంలో కూడా సభని నిర్వహించాం.

మిసిమి : ఈ సభలకు మీరు ఎంత ఖర్చు పెడతారు చెప్పండి..?

సత్యనారాయణ : సభకి సంబంధించినంత వరకు 12 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు అవుతుంది.. పూర్వం అంత లేదు. ఇప్పుడు అన్ని ఖర్చులు పెరిగిపోయాయి కదా, అందుకని మా ఖర్చు కూడా పెరిగింది (నవ్వు). వచ్చిన వాళ్ళందరికీ వసతి భోజన సదుపాయాలు కల్పిస్తాం. స్టేజిపై మాట్లాడిన వారందరికీ కొంత పారితోషకం కూడా ఇస్తాం.

మిసిమి : ఇంత పెద్ద సభను నిర్వహించాలంటే మనుషులు కావాలి. అది మీరు ఎలా చేయగలుగుతున్నారు..?

సత్యనారాయణ : మంచి ప్రశ్న వేశారు.. ఈ సభల ద్వారా మాకు మంచి మిత్రులు ఏర్పడుతున్నారు.. వారే వాలంటీర్లుగా వచ్చి మాకు తోడ్పడుతున్నారు..1995లో విశాఖపట్నంలో సభ జరిపినప్పుడు అక్కడ మాకు కృష్ణ ప్రసాద్ పరిచయం అయ్యాడు.. అతను ఫార్మసిస్టు.. అప్పటినుంచి ఇప్పటివరకు ప్రతి సభకు అతను హాజరవుతాడు.. తన సేవలు అందిస్తాడు. ఈ విధంగా ప్రతి సభలోను మమ్మల్ని అభిమానించి ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొనటానికి వచ్చే వాళ్ళు ఉన్నారు కొంతమంది నా మిత్రులు ఉన్నారు.. డిఎస్ఎన్ మూర్తి ఉన్నాడు.. అతను నా క్లాస్మేట్.. అలాగే రామకోటేశ్వరరావు ఉన్నాడు.. వీళ్లు వస్తారు పార్టిసిపేట్ చేస్తారు వెళ్తారు..కానీ మిగిలిన వాలంటీర్స్‌కి వాళ్ళ ఖర్చులు మేము చూసుకుంటాం.. ఇంకోటి.. లోకల్‌గా ఉండేటటువంటి సంస్థలు మాకు సహాయపడతాయి.. వరంగల్ ఉంది. అక్కడ సహృదయ సంస్థ ఉంది, వారి సహకారం మాకు ఉంది.. ఏర్పాట్లు వారు చూస్తారు.. ఖర్చులు మేము చూస్తాం.. ప్రతి సంవత్సరం జనవరి నెల మొదటి గురువారం సభ చేస్తాం, తర్వాత శుక్ర శని ఆది ఈ మూడు రోజుల్లోనూ సభలు జరుగుతాయి.. ఉదాహరణకు గురువారం ఒక సభ జరుగుతుంది.. శుక్రవారం నాడు రెండు సభలు ఉంటాయి. ఈ సభలన్నిటికీ అనేక బ్యానర్లు అవసరం అవుతాయి.. ఆ బ్యానర్లు, బ్యాడ్జీలు అవన్నీ మేమే తీసుకొస్తాం.. ఉదయం సభ వేరు.. సాయంత్రం సభ వేరు.. సో రెండు సభలకి రెండు బ్యానర్లు అవసరం.. ఈ ఏర్పాట్లు మేము చూస్తాం.ఈ నాలుగు రోజులకు కలిపి ఏడుసెషన్లు ఉంటాయి. ఇక నాటకాలకు సంబంధించి జూన్‌లోనే ప్రకటన ఇస్తాం.. పోటీ నాటకాలు కావాలంటూ.. మేము పెట్టిన నిబంధన ఏమిటంటే పబ్లిష్ అయిన కథను మాత్రమే తీసుకోవాలి.. ఆ కథని మీరు నాటకంగా మార్చుకోవాలి.. చిన్న చిన్న మార్పులు ఇబ్బంది లేదు.. నాటకం సంబంధించి ఒక ఫారమ్ ఉంటుంది .. వాళ్ళు దాన్ని నింపి, దాని ప్రకారం నాటకాన్ని తయారు చేసుకుంటారు.. ఈ సంవత్సరం 30 ఎంట్రీలు వచ్చాయి. మళ్లీ ఈ 30 నాటకాలలో 22 నాటకాలు స్క్రూటినీకి వచ్చాయి. ఇద్దరు ప్రాథమిక పరిశీలకులు ఉంటారు. ఈసారి గోపరాజు విజయ్, ఈవీ రమణ పరిశీలకులుగా వ్యవహరించారు.

వీటిలోంచి గరిష్టంగా 9 నాటకాలు, కనిష్టంగా ఆరు నాటకాలు ఎంపిక చేస్తారు. ఇక్కడ ప్రదర్శించే నాటకాలు ఇంతకుముందు పోటీలో పాల్గొని ఉండకూడదు.. అంటే కొత్త నాటకం మాత్రమే ఇక్కడ ప్రదర్శించాలి. గురువారం నాడు మూడు నాటకాలు ఉంటాయి.. అలాగే శుక్రవారం, శనివారం మూడు మూడు నాటకాలు ఉంటాయి.. ఆదివారనాడు ప్రతిభామూర్తి పురస్కారసభ ఉంటుంది. లక్షరూపాయలు పురస్కార నగదుగా ఇస్తాం.. దానితోపాటు కృషి సమాలోచన సదస్సు ఉంటుంది. ప్రతిభామూర్తి పురస్కారం ఎందుకు ఇస్తున్నామో చెప్పవలసిన బాధ్యత మా మీద ఉంటుంది కదా.. అందుకని ఈ క ృషి సదస్సు అన్నమాట. దీంతోపాటుగా "సరిలేరు నీకెవ్వరు– విశిష్ట రంగస్థలం" పురస్కారం ఉంటుంది. కొన్ని ఊళ్ళల్లో ఈ సభలు రెండుసార్లు చేయడం జరిగింది. అలా తెనాలిలో 2004, 2019 సంవత్సరాల్లో నిర్వహించాము. అలాగే విజయవాడ, విశాఖపట్నం, వరంగల్, గుంటూరు.. ఈ నగరాల్లో కూడా రెండుసార్లు సభలు నిర్వహించాం.. అదే హైదరాబాదులో మూడుసార్లు నిర్వహించాం. తిరుపతిలో సభ చేశాం.. అనంతపూర్‌లో సభ చేశాం కర్నూల్‌లో చేయలేదు.. మేము చింత పడుతుంటే మాకు ఎవరో ఆహ్వానం పలికారు.. వచ్చే సంవత్సరం కర్నూలులో చేస్తామేమో.. నెల్లూరు, కడప ఈ నగరాల్లో సభలు చేశాం.. ఒంగోలులో చేద్దాం అంటే మంచి నాటక ప్రదర్శనశాల లేదు.. నిజామాబాద్‌లో సభ చేసాం.. కరీంనగర్లో చేయాలి.. కరీంనగర్ అంటే పి.వి.నరసింహారావు గారికి ప్రతిభా పురస్కారం ప్రదానం చేసినప్పుడు ఆ సభ అక్కడే అనుకున్నాం కానీ అవలేదు. అసలు ఆయన్ని ఒప్పించటానికి చాలా కష్టపడాల్సి వచ్చింది. మీ అమెరికా వాళ్ళా.. వద్దు, మీ అమెరికా వాళ్ళ వలన నామీద బోల్డు కేసులున్నాయన్నారాయన. లేదండీ మీమీద అంటే మీ సాహిత్య కృషి మీద వేయి పేజీల పుస్తకం వేస్తాం తెలుగు, ఇంగ్లీష్ భాషల్లో అంటే ఆయన మెత్తబడ్డాడు. తర్వాత ఆశ్చర్యపోయారు.. ఆయన అమెరికా వచ్చినప్పుడు నాకు ఫోన్ చేసి నన్ను పిలిచారు. అప్పుడు కలిసినప్పుడు, నెక్స్ట్ ట్రిప్‌లో మీ ఇంటికి వస్తానని ప్రామిస్ చేశారు. కానీ ఆయన మళ్ళీ రాలేదు. ఆ తర్వాతి సంవత్సరంలో ఆయన శివైక్యం చెందారు.

మిసిమి : **ఆయన బెజవాడ వచ్చినప్పుడు ఆయన్ని కలిశాను. నా పుస్తకాలిచ్చాను.. అవి చదివి ఫోన్ చేశారు. ఆయన వొరేషియస్ రీడర్.**

సత్యనారాయణ : అవునా.. అయితే మీరదృష్టవంతులు. ఇంకోవిషయమేమిటంటే పి.వి.గారికి విశ్వనాథ వారంటే ఎంతో గౌరవం. ఆయన ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న కాలంలో విశ్వనాథ వారిని చూడటానికి వెళ్తూ, కారెక్కడో దూరంగా ఆపి, ఆపై నడుచుకుంటూ వెళ్ళేవారు.

మిసిమి : **అనేక ఊళ్ళలో అజోవిభో –కందాళై ఫౌండేషన్ సభలు పెట్టడానికి కారణం?**

సత్యనారాయణ : మేము ఒకేచోట ఈ సభలు పెట్టకుండా అనేక ఊర్లలో పెట్టడానికి కారణం ఏమిటంటే, ఎవరైతే మరుగునపడి ఉన్నారో ఆ ప్రతిభాశాలురకు అవార్డు ఇవ్వాలి అన్నది మా తాపత్రయం. మేము ఎక్కడైతే సభ నిర్వహిస్తున్నామో, అక్కడి రెండు జిల్లాల వారి నుంచే ప్రతిభాశాలురను ఎంపిక చేసుకుంటాం..

మిసిమి : **నిజానికి ప్రతిభ ఉండి అవకాశాలు లేని వారికి మీరు గొప్ప అవకాశం ఇస్తున్నారు..**

సత్యనారాయణ : అవకాశం పెద్ద మాట కానీ నేను చేయగలిగింది ఏదో చేస్తున్నాను.. అలాగే మేము నిర్వహించే నాటికల పోటీలు అవి చాలా ఉపయోగకరంగా ఉంటున్నాయని మాకు తెలుస్తోంది.. ఎందుకంటే ఇక్కడ నాటకం ప్రదర్శిస్తే, ఆ నాటకానికి మంచి గుర్తింపు వస్తోంది.. అది మాకు సంతోషాన్ని ఇచ్చేటువంటి విషయం. రిజెక్ట్ అయినవాళ్ళు ఒక మాట చెబుతారు. మీదగ్గర సెలెక్ట్ అయితే, ఐఎస్ఐ మార్కు లాంటిదని.. పరిషత్ నాటకాలకు మాది గేట్ వే అంటాను.. మా మీద మొదట్లో ఒత్తిడులుండేవి. తర్వాత ఇది దున్నపోతు వ్యవహారం అని వాళ్ళకర్థమయింది (నవ్వు)..

మిసిమి : **పంచవటి శతకం తెచ్చారు కదా. మీ పుస్తకాలు తెచ్చే ప్రయత్నంలో ఉన్నారా?**

సత్యనారాయణ : అవునండీ పంచభూతాలపై శతకం అది.. ఏమయినా రచన చేయాలంటే ఒక సమాధి స్థితి కావాలి. వస్తువు దొరకాలి.

మిసిమి : **మీరు చాలా చదివారు. చాలా జీవితాన్ని చూశారు! మీకు వస్తువు కొరతేముంది. మీ జీవిత చరిత్రే రాయొచ్చు కదా..**

సత్యనారాయణ : మీరన్నది నిజమే. చాలామంది నన్ను పోరుతూ ఉంటారు. మీరెందుకు మీ ఆత్మకథ రాయరూ అంటూ. అమెరికాలో తిరుపతి రెడ్డి గారని ఒకాయన ఉన్నారు. నా రచనల గురించి అడుగుతూనే మూడువేల డాలర్లు నా అక్కౌంట్‌లో వేసేస్తుంటాడు.. ఎప్పుడైనా ఆయనదో పుస్తకం వేస్తాం.. ముప్పైవేల రూపాయలవుతే మాకు మూడులక్షలిస్తాడని స్టేజ్ మీద చెబుతుంటాను.. ఒకసారి కలిశపూడి శ్రీనివాసరావు మా ఆఫీసుకు వచ్చి లక్షరూపాయలు పెట్టేసి వెళ్ళిపోయాడు. ఎందుకయ్యా అన్నాను. సద్వినియోగం కోసం అన్నాడు.. అదతని ప్రేమ.. అంతకంటే ఏం చెప్పగలను. సంవత్సరానికి ముప్పైలక్షలు మాకయ్యే ఖర్చు. ఇందులో నాలుగు రోజుల సభకు పన్నెండు లక్షలు. మిగిలినది పుస్తకాల ప్రచురణకు, గుప్త దానాలకు అన్నింటికీ కలిపి. (నవ్వు). తెనాలిలో బుర్రా సాయి మాధవ్ నాలుగు రోజుల పాటు కళల కాణాచి పండగ చేసి ముప్పైలక్షలు ఖర్చుపెడతాడు. అవార్డు వాళ్ళకి, ఒక్కొక్కరికి యాభై వేలిస్తాడు. అతనికి తెనాలిలో ఒకాయన పదిలక్షలిస్తాడు. సినిమా వాళ్ళో పదిలక్షలు ఇస్తారు. నేనో రెండు లక్షలిస్తాను..చెప్పాకదా. మా ఊళ్ళో మరుభూమికి పదిలక్షలిచ్చాను.. ఈవిధంగా నేను చేసే ఖర్చు ఉంటుంది (నవ్వు)

మిసిమి : ఎనభై రూపాయలకు మీరు ఉద్యోగం చేశారు. ఆ దశ దాటి గత ముప్పై సంవత్సరాల్లో.. సంవత్సరానికి ముప్పైలక్షలు మీ అభిరుచి కోసం ఖర్చు పెడుతున్నారు.. మీ జీవితంలో ఎంతో వేరియేషన్ వుందనిపిస్తోంది.. మీరు సెల్ఫ్‌మేడ్ వ్యక్తి.. అలాంటి వాళ్ళు ఊరికినే ఖర్చు పెట్టడానికి ఇష్టపడరని అర్థమవుతుంది..

సత్యనారాయణ : మనం గమనిస్తే, మనచుట్టూ ఉన్న చాలామందిలో స్థలాలను ఆక్రమించేవాళ్ళే ఎక్కువుంటారు.. కాలాన్ని ఆక్రమించే తిక్కన లాంటి వారు తక్కువ మంది ఉంటారు. ఆయన ముందు నేనెంత. ఒక అల్పుణ్ణి. తిక్కన మహామంత్రి కదా.. ఆయనకన్నా ముందు ఎంతోమంది మంత్రులున్నారు. కానీ ఆయన తన జీవితంలో సింహ భాగాన్ని మహాభారత రచనకు వెచ్చించాడు. పదిహేనువేల పద్యాలు రాసిన ప్రాచీనాంధ్ర నిర్మాత తిక్కన మహాకవి. విశ్వనాథ వంటి రచయిత మనకు దొరుకుతాడా.. చెళ్లపిళ్ల శిష్యుడనేనని ఎంత గొప్పగా చెప్పుకుంటాడు.. నిజానికి కాటూరి, పింగళి.. ఇద్దరూ చెళ్లపిళ్ల వెంకటశాస్త్రి గారి డైరెక్ట్ శిష్యులు. విశ్వనాథ కాదు.

మిసిమి : కానీ విశ్వనాథ వారి రచనల్లో ఓ చిలిపిదనం ఉంటుంది..

సత్యనారాయణ : దానితోపాటు చక్కటి హాస్యం కూడా ఉంటుంది. రామాయణ కల్పవృక్షంలో దాన్ని మనం చూడొచ్చు..

మిసిమి : మీరు ఎంతో విస్తృతంగా ఈ సాహిత్య ఉత్సవం చేస్తున్నారు కదా.. సంవత్సరంలో ఎప్పటి నుంచి ఈ ప్రాసెస్ మొదలు పెడతారు.?

సత్యనారాయణ : ప్రతి సంవత్సరం జూన్ మాసం నుంచి మొదలు పెడతాం. జూన్ కల్లా ఎక్కడ చేస్తున్నామో ఆ స్థలం అంటే ఊరు ఖరారయిపోతుంది. ఇక ఆ చుట్టు పక్కల జిల్లాల్లో ఉన్న గొప్ప వారిని వెతికి షార్ట్ లిస్ట్ చేస్తాం. ముగ్గురుని ఎంపిక చేస్తాం. ఆ ముగ్గురిలో నుంచి ఒకరి ఎంపిక కోసం, జడ్జీల ప్యానెల్ లాంటిది పెట్టుకుంటా.. మీతో మాట్లాడినట్లు ఇన్ఫార్మల్‌గా మాట్లాడతా. వారితో అలా మాట్లాడితే ఎవరిని ఎంపిక చేయాలో అర్థమవుతుంది. (నవ్వు) ఇక జనవరి నుంచి జూన్ వరకు ఖాళీగా ఉండే సమయంలో నాలుగు వారాలపాటు పిల్లల దగ్గర ఉంటాను.. ఈ ఆర్నెల్లు కాలంలో ఏం పుస్తకాలు వేయాలో నిర్ణయించుకుంటాను..

మిసిమి : ఈ కార్యక్రమాలు ఎంత కాలం చేస్తారు.. ఓపికున్నంతవరకూ చేస్తారా?

సత్యనారాయణ : ఓపికున్నంతవరకూ కాదు. చచ్చేంతవరకూ చేస్తాను. మా పిల్లలు ఎందుకిలా ఖర్చు పెడతావు.. అవసరమా! అని నన్నడగలేదు. వాళ్ళు నాగురించి ఆయన సంతోషం.. ఆనందం ఆయనది అనుకుంటారనే అనుకుంటాను. పుస్తకాలు వేస్తానని తెలుసు కానీ, రాస్తానని మా పిల్లలకు తెలియదు.. మా ఆవిడకు కూడా అంతే తెలుసు. ఇంకో విషయం చెప్పమంటారా.. మన పిల్లలు మనకన్నా తెలివైన వాళ్ళు. ఇది మనం తెలుసుకుని మెలగాలి. మా పెద్దబ్బాయి ఒక యూదుల అమ్మాయిని చేసుకున్నాడు. రెండో అబ్బాయి గుజరాతీ అమ్మాయిని చేసుకున్నాడు.. మా అమ్మాయి అందరిలోకి చిన్నది.. రాజస్థానీ డాక్టర్‌ని చేసుకుంది. అందరివీ ప్రేమ వివాహాలే.. అమెరికాలో మనం సంబంధాలు చూసి చేయటం సాధ్యం అయ్యే పనికాదు. అదేకాదు పిల్లల జీవితాల్లో మనం చొరపడకూడదని నేను బలంగా నమ్ముతాను. నాకు మా అమ్మలానే.. ఉపనిషత్తుల్లో చెప్పినట్లు డిటాచ్‌మెంట్ అలవాటు